

Täysistunto

Torstai 11.3.2021 klo 16.04—17.40

3.1. Suullinen kysymys kuntavaalien siirtämisestä (Vilhelm Junnila ps)

Suullinen kysymys SKT 39/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Junnila.

Keskustelu

16.05 **Vilhelm Junnila ps:** Arvoisa puhemies! Kolme kuukautta sitten oikeusministeri esiintyi jämäkästi: ”demokratiaan kuuluu, että vaalit toimitetaan ajallaan vaikeissakin olosuhteissa”, ministeri Henriksson julisti. Ministeri muistutti, että vaaleja on järjestetty korona-aikana useissa maissa, ja korosti Yhdysvaltojen ennätyksellistä äänestysaktiivisuutta. Demokraattisen yhteiskunnan perustaa on kuitenkin loukattu, eikä vaaleja Suomessa järjestetä ajallaan. Hallitus ei saa rajaturvallisuutta kuntoon, mutta vaalit siirretään laskelmaharjoitukseen vedoten. THL:n johtaja Tervahautakin totesi laskelman olleen taustamateriaalia, ei heidän arvionsa, [Eduskunnasta: Oho!] ja oikeusministerin poimineen luvut itse. Kertokaa, miten tämä päätös tarkalleen syntyi, kun pari viikkoa aiemmin kaikki puolueet vastustivat vaalien siirtoa asiallisin perustein. Olette todennut, että äänestäminen ei ole turvallista. [Paavo Arhinmäen välihuuto] Miksi ette ole vuodessa tehnyt siitä [Puhemies koputtaa] kansalaisille turvallista?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja ministeri Henriksson.

16.06 **Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Suomessa olemme aina valmistelleet vaaleihin liittyvät asiat parlamentaarisesti, ja niin nytkin. [Perussuomalaisten ryhmästä: Tähän asti!] Nytkin on tehty niin. Kaikki puolueet tässä salissa ovat olleet mukana päättämässä kuntavaaleista. Kahdeksan yhdeksästä puolueesta oli mukana lauantaina, kun se tärkeä linjaus tehtiin. Ja miksi se tehtiin? Miksi tehtiin se linjaus, että vaalit siirretään kesäkuuhun? Linjaus tehtiin siksi, että tautitilanne tässä maassa on pahentunut. [Jussi Halla-aho: Onko hallitus epäonnistunut koronan torjunnassa?] Linjaus tehtiin siksi, että muuntovirus leviää.

THL:n viesti puoluesihteereille oli erittäin selkeä. Viesti oli se: on todennäköisempää, että touko—kesäkuun vaihteessa epidemia on rauhallisemmassa [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] vaiheessa kuin 18.4. Tämän totesi myös THL:n pääjohtaja lauantaina. Riskit vaalien epäonnistumiselle [Puhemies koputtaa] olisivat olleet olemassa, ellei tätä linjausta oltaisi tehty.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2021 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. Ja nyt pyydän niitä edustajia, jotka haluavat tästä aiheesta esittää paikalla oleville ministereille lisäkysymyksiä, nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta. — Ja edustaja Junnila saa jatkaa.

16.08 Vilhelm Junnila ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toistan vielä ensimmäisen kysymyksen: miksi ette ole vuodessa tehnyt äänestämisestä turvallista? Vaalilaissa määritellään, milloin puolueiden tulee jättää lista ehdokkaista, jotta kansalaiset voivat äänestää. Se oli tiistaina. Määräaikaakaan ollaan kuitenkin vaalipäivän ohella siirtämässä, vaikka se ei millään lailla liity koronaan. [Mika Niikko: Aika törkeää!] Taannehtivalla lainsäädännöllä voi olla vaikutusta vaalitulokseen. Jos kuvitellaan, että vaalien siirto on tehty vilpittömästi kansanterveydellisistä syistä, niin kertokaa, mikä on se terveydellinen syy siirtää myös ehdokasasettelun aikarajaa. Ymmärrämme, että parin kuukauden siirron aikana vaalikelpoisiksi tulevilla eli 18 vuotta täyttävillä pitää olla mahdollisuus asettua ehdolle, mutta tarvitaanko lisää aikaa myös puoluepoliittisiin tavoitteisiin? Arvoisa hallitus, oletteko valmiit rajaamaan ehdokkaiden täydentämisen vain heihin, jotka täyttävät 18 vuotta, ja onko teillä edes tiekarttaa ulos tästä kaikesta? Jos oikeusministeriö ei saa [Puhemies koputtaa] nytkään sitä pakettia edes kesäkuuhun mennessä kasaan, mitäs sitten tehdään?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt aika täynnä. — Ministeri Henriksson.

16.09 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on kyse kokonaisarvioinnista. Minun mielestäni vastuullinen päätöksentekijä huomaa myös sen, [Jani Mäkelä: Vastaa kysymykseen!] että koronatilanne pahenee, ja se on pahentumassa huomattavasti siitä, mitä me [Sebastian Tynkkynen: Miksei tule vastaus- ta? — Puhemies koputtaa] vielä aikaisemmin tiedettiin. THL muutti tässä myös asentonsa viime perjantaina. [Jani Mäkelä: Kenen käskystä?] Selkeästi tuli esille se, että on turvallisempaa järjestää vaalit kesäkuussa. Silloin olemme ehdineet rokottaa paljon enemmän suomalaisia. Vaalejahan pidetään sen takia, että ihmiset voivat olla vaikuttamassa, ja pitää olla turvallista mennä äänestämään.

Oikeusministeriö on tehnyt paljon tämän asian eteen [Perussuomalaisten ryhmästä: Muttei riittävästi!] yhdessä THL:n kanssa, mutta oikeusministeriö ei voi vastata tämän maan tautitilanteesta, [Sebastian Tynkkynen: Mutta se voi varautua vaaleihin!] ja nyt tämä vaalien siirtäminen kesäkuulle mahdollistaa myös sen, että ennakkoäänestysaikaa pidentetään, ja se mahdollistaa myös sen, että useampi voi osallistua vaaleihin, ja se on asia, [Puhemies koputtaa] joka myös on demokratian puolesta eikä demokratiaa vastaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Halla-aho.

16.10 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallituspuolueet ovat toistelleet sitä, että muissakin maissa on siirretty vaaleja korona-aikana. Niin on, vuonna 20, etenkin pandemian alussa, jolloin tilanne oli kaikkialla kaoottinen. Te ette pääse pakoon sitä, että vuonna 21 Suomi on poikkeus. Suomi ei kykene järjestämään vaaleja, vaikka muut länsimaat kykenevät, ja monet niistä paljon Suomea paremmassa tautitilanteessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2021 vp

Mutta sen lisäksi, että Suomi ei kykene järjestämään vaaleja, se ei kykene edes siirtämään niitä säädylisellä tavalla. Oikeusministeri vakuuttaa loppuun asti, että tarvittavia järjestelyjä tehdään ja että vaalit pidetään ajallaan. Sitten ne siirretään 3 päivää ennen ehdokasasettelun päättymistä. Lopuksi ministerit ryömivät johonkin kivenkoloon moneksi päiväksi eivätkä kommentoi asiaa mitenkään. Arvoisa hallitus ja ennen kaikkea ministeri Henriksson, ymmärrätekö te epäonnistuneenne tehtävässänne, ja jos kyllä, mitä johtopäätöksiä te aiotte [Puhemies koputtaa] siitä tehdä?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja ministeri Henriksson.

16.12 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ymmärrätekö, että tämä tauti leviää? Ymmärrätekö, että on suomalaisten [Jani Mäkelä: Eiköhän se ole tullut selväksi!] etu, että me järjestetään äänestys silloin, kun se on terveysturvallisesti [Perussuomalaisten ryhmästä: Rajat on auki!] tehtävissä.

Arvoisa puhemies! Tässä nostettiin esille, että mikään länsimaa ei ole nyt siirtämässä vaaleja. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kuka niin sanoi?] Minulla on ihan tuoretta tietoa: Ranska on nyt siirtämässä omia aluevaalejaan. Ranska siirtää maaliskuun aluevaalit kesäkuuhun. Saattaa olla niin, että 13. ja 20. kesäkuuta pidetään myös Ranskassa aluevaalit. Toinen tieto, mikä minulle on äskettäin tullut, on se, että myös Italia on päättänyt siirtää paikallisvaalejaan. Tämä on aivan tuoretta tietoa. Italian paikallisvaalit, jotka olisivat toukokuussa, on päätetty siirtää syksylle. [Mika Niikon välihuuto] Elikkä Suomi ei ole missään nimessä [Puhemies koputtaa] yksin. Tämä muuntovirus leviää ihan toisella tavalla kuin se virus, mikä meillä oli viime vuonna.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja aika täynnä. — Edustaja Meri.

16.13 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puheenjohtaja! [Puhemies: Puhemies!] Ministeri Henriksson, te sanoitte, että te ette vastaa tautitilanteesta. No, hallitus tietysti vastaa niistä estotoimenpiteistä, mutta te vastaatte oikeusministeriössä vaalien onnistumisesta, ja totesitte, että vastuullinen päätöksentekijä tekee niin tai näin. Onko se teistä vastuullista, että te olette poiminut tiettyjä lukuja näistä THL:n tilastoista? Olen tottunut siihen, että olette juristina huolellinen, ja nyt minulla pikkusen tämä luottamus lakivaliokunnan puheenjohtajana horjuu, että ovatko nämä esitykset myös huolella harkittuja, jos te poimitte sieltä tiettyjä asioita. Olen todella huolestunut.

Ja kysyn teiltä myöskin, että miten te aiotte käyttää tämän ajan. Olette luvanneet antaa kunnille lisää rahaa, mutta mitä uusia edellytyksiä, kiertäviä busseja, mitä edellytetään? Seisotaanko nyt tumput suorassa kesäkuuhun asti ja sitten taas todetaan, että voi voi, kun tautitilanne oli tämä? Eli vastatkaa, ministeri Henriksson. [Perussuomalaisten ryhmästä: Teillä on ollut vuosia aikaa!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Henriksson.

16.14 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On niin, että suuri osa tästä salista on myös itse kunnissa kunnanvaltuustoissa jäseninä. Suuri osa teistä voi itse olla vaikuttamassa siihen, miten käytännössä terveysturvallisesti siinä omassa kunnassa hoidetaan näitä asioita. Oikeusministeriö on ihan elokuusta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2021 vp

lähtien tehnyt valtavasti työtä yhdessä THL:n kanssa löytääksemme niitä hyviä keinoja, ja kunnat ovat saaneet viimeksi nyt helmikuussa ohjeistuksia, miten terveysturvalliset vaalit käytännössä hoidetaan ja järjestetään: tulee maskit, tulee olemaan pleksilasit, tulee olemaan käsidesiä, [Mika Niikon ja Jani Mäkelän välihuudot] pitää olla mahdollisuus äänestää myös ulkona ja niin edelleen.

Kyllä kai se, arvoisat edustajat, on niin, että paljoon me pystymme, mutta tähän tautitilanteeseen ei oikeusministeriö pysty kyllä yhtään mitään. [Leena Meri: No vaaleihin pystyy!] — Kyllä me voidaan pitää vaaleja, mutta eikö se, edustaja Meri, ole niin, että vaaleissa pitäisi myös jonkun käydä äänestämässä. [Puhemies koputtaa — Leena Meri: Teidän pitää huolehtia, että pääsee äänestämään!] — Ja me pidetään huolta siitä, että me saadaan myös äänestysaktiivisuus nousemaan eikä jouduta tilanteeseen, jossa äänestysaktiivisuus laskee. [Sebastian Tynkkynen: Jenkeissä nousi äänestysprosentti!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: No niin, aika täynnä. — Pääministeri Marin.

16.15 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Henriksson hyvin vastasi tästä vaalien siirron kokonaisuudesta. Tämä on ollut parlamentaarista työtä ja haluan myös eduskunnan edessä sanoa sen, että hallitus ei ole tätä asiaa omissa neuvotteluissansa tai muissa kokouksissa käsitellyt, koska olemme halunneet kunnioittaa sitä parlamentaarista perinnettä, joka Suomessa on ollut, joten tässä on ollut tämä puoluesihteerien muodostama ryhmä, jossa kaikki eduskuntapuolueet ovat olleet edustettuina. Ja ilman muuta hallitus tulee tuomaan eduskuntaan sen esityksen, joka puoluesihteeriltä on tullut tahdonilmauksena, ja tästä toimitamme tämän kokonaisuuden eduskunnalle.

Mutta pyysin puheenvuoroa liittyen näihin THL:n laskelmiin, jotka viranomainen on toimittanut tälle työryhmälle. Kun me katsomme vaikkapa nyt naapurimaa Viron tilannetta, siellä on tänään sellaiset luvut taudin osalta, että Suomessa väkimäärään suhteutettuna nuo tautiluvut olisivat meillä noin 8 000—9 000 tapausta päivässä. Eli pitää nyt nähdä tämä iso kuva. Tämä muuntovirus on meille erittäin vakava uhka. [Jussi Halla-aho: Voisiko ne rajat laittaa kiinni? — Jani Mäkelä: Meneekö raja kiinni?] Sen vuoksi me teemme toimenpiteitä, sen vuoksi me teemme rajoituksia, jotta Suomessa ei kävisi [Puhemies koputtaa] kuten niin monissa muissa maissa on käynyt. Virossa Suomen tilanteeseen verrattuna 8 000—9 000 tapausta päivässä, se on kova luku.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt on raja täynnä. — Edustaja Orpo.

16.17 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin pitää sanoa, että ei hallitus kuitenkaan voi mennä puoluesihteerien selän taakse siinä, kuka kantaa vastuun tästä epäonnistumisesta, ettemme pysty järjestämään vaaleja terveysturvallisesti Suomessa. [Vasemmalta: Koronavirus on se syy!] Ja se, miksi tähän on jouduttu, on se, että hallitus ei ole huolehtinut siitä, että terveysturvallisuudesta huolehditaan vaaleissa, että jokainen pääsee äänestämään, ja toisaalta mielestäni ei ole tehty välttämättömiä toimia koronaviruksen hidastamiseksi riittävällä tarmolla. [Paavo Arhinmäen välihuuto]

Mutta me olemme siis siinä tilanteessa, että jos oikeusministeriö sanoo, että me emme tässä tautitilanteessa voi taata vaalien turvallisuutta tai laillisuutta, niin silloin meidän on oltava sitä mieltä, että jotta ihmiset pääsevät äänestämään, käyttämään oikeuttaan, niin meidän pitää siirtää nämä vaalit. Me ollaan tässä tilanteessa. Ihmisten näkökulmasta on tär-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2021 vp

keämpää se, että saa rokotteen ajoissa ja että tämä tauti hoidetaan, mutta teidän tehtävänne on huolehtia siitä, [Puhemies koputtaa] että ne vaalit kesäkuussa pystytään järjestämään turvallisesti ja laillisesti. [Puhemies: Kysymys!] Ja kysyn: ovatko valmistelut nyt sillä mallilla, että me ja kaikki suomalaiset [Puhemies koputtaa] voimme tähän luottaa? [Leena Meri: Hänhän sanoi, että se on kuntien tehtävä!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja aika on täynnä. — Ministeri Henriksson.

16.18 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Orpolle tästä rakentavasta puheenvuorosta. Me olemme varmistamassa sen, että kesäkuussa me järjestetään vaalit niin, [Perussuomalaisten ryhmästä: Tulevatko ne?] että ne ovat terveysturvallisesti järjestettävissä ja vietävissä läpi. [Juha Mäenpään välihuuto] Kesäkuussa tilanne on myös se, että riskiryhmät on rokotettu, suuri osa 70-vuotiaista on myös saanut toisen rokotteensa [Mauri Peltokangas: Entä rajat?] ja myös osa muista kansalaisista on saanut rokotteensa.

Me toimitaan nyt niin, että ollaan kuntiin erittäin paljon yhteydessä, käydään läpi näitä käytännön mahdollisuuksia järjestää vaalit, ja tässä on nyt mahdollista järjestää myös se, mikä oli ongelma vielä viime viikolla, eli miten eristyksessä olevien osalta pystytään äänioikeus takaamaan. [Jussi Halla-aho: Oli vain vuosi aikaa pohtia sitä!] Nyt me pidennetään ennakkoon äänestysaikaa kahteen viikkoon, ja tämä asia tulee myös tässä hallituksen esityksessä, joka toivottavasti huomenna annetaan eduskunnalle.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Häkkänen.

16.19 Antti Häkkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaalien siirtäminen oli ainoa vastuullinen vaihtoehto tässä tilanteessa. En nyt ehkä ihan ymmärrä tätä kritiikkiä, mitä täältä tulee... [Sebastian Tynkkynen avaa mikrofonin — Puhujan mikrofoni sulkeutuu]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Häkkänen, mikrofoni.

En ymmärrä sitä kritiikkiä, että vaalit olisi pitänyt pitää [Hälinää — Puhemies koputtaa] siitä huolimatta, että varautuminen on pettänyt ja tauti kiihtyy. Siitä kritiikistä olen aivan samaa mieltä, että olisi pitänyt varautua paremmin. Mutta maito on jo maassa. Jos vaaliviranomaiset ja terveysviranomaiset sanovat tässä tilanteessa, että varautumista olisi pitänyt tehdä jo aiemmin, nyt tauti kiihtyy, ei ole äänestäjien turvallisuuden kannalta vastuullista järjestää vaaleja, [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] niin miten tällaisessa tilanteessa joku puolue muka sanoo, että silti pidetään viranomaisten suosituksen vastaisesti vaalit? Ainoa vastuullinen vaihtoehto on siirtää vaaleja.

Mutta, ministeri Henriksson, voitteko nyt luvata, että varautumisjärjestelyt pelaavat, että saatte 300 kunnassa koordinoitua niin, että turvallista äänestämistä voidaan tehdä kesäkuussa?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja ministeri Henriksson.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2021 vp

16.20 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näin me tulemme toimimaan, ja me tulemme myös varaamaan kunnille enemmän rahaa, koska nyt on aivan selvää se, että tarvitaan myös sellaisia panostuksia, että tämä terveysturvallinen vaali voidaan viedä läpi, ja sen takia hallitus tulee myös esittämään lisäyksiä kunnille tämän johdosta. Tässä esityksessä, jonka toivottavasti huomenna saan tuotua teille tänne eduskuntaan, tullaan nostamaan esille myös se, että kotiaänestykseen panostetaan, katsotaan, että kunnissa myös on oltava valmiudet ja mahdollisuudet saada vaalivirkailijoita. Senhän takia hallitus teki jo aikaisemmin päätöksen siitä, että ne vaalivirkailijat, jotka suorittavat sen kotiaänestyksen, rokotetaan, ja nyt onkin paremmat mahdollisuudet ehtiä tehdä kaikki tämä ajoissa. Elikkä merkittävästi tässä turvallisuus kaikkien osalta paranee, niin äänestäjien kuin vaalivirkailijoitten [Puhemies koputtaa] kuin kaikkien suomalaisten.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Tynkkynen, nyt saatte avata mikrofonin.

16.22 Sebastian Tynkkynen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Sanna Marin, te olette kansan keskuudessa tunnettu siitä, että te skippaatte kansakunnan näkökulmasta tärkeitä haastatteluja, mutta Vogueen, viihdeohjelmiin ja imagonkohotus-haastatteluihin [Välihuutoja vasemmalta] löytyy aikaa.

Annan teille ohjeet vastata tähän kysymykseen, jottei toistuisi esimerkiksi Kymmenen Uutisten välttely, jossa ette antanut vastausta kysyttyihin kahdeksaan kysymykseen kuin vain yhden osalta. Haluan kyllä tai ei -vastauksen: Ministeri Haaviston lain rikkominen ei teitä hetkauttanut, mutta entä oikeusministeri Henriksson, joka johtaa vaaleja valmistele-vaa ministeriötä. Epäonnistuiko hallituksenne ministeri mielestänne, kun valmistelut jäi-vät puolitiehen turvallisten vaalien järjestämisessä, vaikka muissa maissa vaaleja on pys-tytty järjestämään? Kyllä vai ei? Ja alkää ohjatko kysymystä eteenpäin, kysyn tätä vain teil-tä, arvoisa pääministeri. Epäonnistuiko?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Pääministeri Marin.

16.23 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oikeusmi-nisteri Henrikssonilla on minun täysi luottamukseni, ja hän on toiminut tässä tapauksessa asiallisesti parlamentaarisessa yhteistyössä [Sebastian Tynkkynen: Epäonnistuiko?] kaik-kien eduskuntapuolueiden kanssa. Minun mielestäni ministeri Henriksson ei ole epäonnis-tunut. Hän on toiminut tässä tilanteessa vastuullisesti ja hoitanut tehtävänsä mallikkaasti. [Jani Mäkelä: Tuli se vastaus!]

Mitä tulee tähän kokonaistilanteeseen, niin nyt pitää ymmärtää se, mitä muuallakin maa-ilmassa tapahtuu. Me olemme globaalissa pandemiassa. Kun me katsomme meidän ympä-rillemme vähän tästä omasta kotipesästämmme kauemmas, me näemme, että naapurimaam-me Viro, Ruotsi ja Venäjä ovat kaikki pahassa tilanteessa. Euroopan maat ovat yksi toisen-sa jälkeen tähän koronakurimukseen taipuneet, ja Suomi — vaikka täällä paljon kritisoi-daan ja moititaan varautumisesta, joka päivä moititaan, niin kun me katsomme, miten tääl-lä ollaan onnistuttu: [Perussuomalaisten ryhmästä: Missä?] ensimmäinen aalto ollaan hoi-dettu, toinen aalto ollaan hoidettu, ja nyt meidän pitää pitää huolta siitä, että myös tämän kolmannen aallon osalta me yhdessä onnistumme. Ja miksi? Siksi, että tämä virus on va-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2021 vp

kava, se tappaa, [Puhemies koputtaa] se on vakava uhka meidän kansanterveydellemme. Siksi meidän pitää kolmannen kerran onnistua.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Lindtman.

16.24 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Demokratiassa vaalien ajankohta on asia, joka juuri pitää käsitellä parlamentaarisesti ohi hallitus—oppositio-rajoiden. Ja aivan oikein, niin kuin Suomessa on perinne, se käydään puoluesihteereiden ja oikeusministeriön kesken. Ja tavoite on aina se, että puolueet löytäisivät mahdollisimman yhteisen ymmärryksen. Tietysti tavatonta se ei ole, että siitä on erilaisiakin näkemyksiä ollut. Vuonna 2016, jolloin ei ollut välttämättömyysperustetta siirtää vaaleja, niin silloinkin kaksi silloista oppositiopuoluetta vastustivat, mutta silloin perussuomalaiset kannattivat vaalien siirtoa, vaikka ei ollut välttämättömyysperustetta. Nythän tässä oli kyse siitä, että sekä terveydestä vastaavat viranomaiset sanoivat, että tässä on aito riski suomalaisten terveyden ja turvallisuuden vaarantumisesta, että sitten vaaleista vastaavat viranomaiset sanoivat, että tässä on riski demokratian toteutumisesta, siitä, että mahdollisimman moni pääsee äänestämään. Ja nyt jos puoluesihteerit olisivat päätyneet siihen, että kaikista näistä arvioista huolimatta vaalit olisi pitänyt järjestää, [Jussi Halla-aho: Onpa pitkä minuutti! — Puhemies koputtaa] niin sehän olisi tarkoittanut näiden näkökohtien sivuuttamista...

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt on minuutti täynnä.

...ja se olisi ollut täysin vastuutonta. Arvoisa oikeusministeri: tuletteko tuomaan esityksen, jota tukee puolueista — sekä hallituksesta että oppositiosta — kahdeksan yhdeksästä? [Mauri Peltokangas: Aika röyhkeätä!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Oikeusministeri Henriksson.

16.25 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tulen tuomaan juuri sellaisen esityksen, ja se tulee toivottavasti huomenna. Se on myös niin, että vaalien asianmukaisen järjestämisen kannalta riski siitä, että vaalit joudutaan lyhyellä varoitusajalla perumaan koko maassa tai alueellisesti, ei ole hyväksyttävissä. Se viimeinen asia, mitä me oltaisiin tarvittu tähän maahan, olisi se, että oltaisiin jatkettu ikään kuin mitään ei olisi tapahtunut, ikään kuin THL:ltä ei olisi tullut sitä vakavaa viestiä siitä, [Juha Mäenpään välihuuto] että on turvallisempaa järjestää vaalit kesäkuussa, ja että [Juha Mäenpää: Laskuharjoitusta!] sulkisimme meidän silmiämme, ja sitten päivää ennen vaaleja sanottaisiin, että ei tämä onnistu: vaalivirkailijat ovat sairaina, ihmiset ovat karanteenissa, vaaleja ei voida pitää. Sekö olisi, [Juha Mäenpään välihuuto] perussuomalaiset, ollut se vastuullinen tapa edetä? [Aki Lindénin välihuuto]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Rantanen.

16.27 Mari Rantanen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on muutamia viikkoja jatkuvalla syötöllä kertonut täällä, kuinka hyvin Suomi on onnistunut torjumaan tätä koronaa, mutta se maito on kaatunut aiemminkin. Te aika pitkään väititte, että Suomessa on maskeja, vaikka niitä ei tässä maassa ollut. Te olette nyt väittänyt, että meillä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2021 vp

on hyvä rajakontrolli. Ei ole. Sieltä tulee jatkuvasti virusta ja nimenomaan sieltä Virosta, josta te puhutte, että siellä on huono tautitilanne, ja nyt viimeisenä ovat nämä vaalit. Te reagoitte vasta, kun löysä on housussa, joten tältä osin kysyn: milloin te ryhdytte ennakoimaan ja johtamaan tätä koronavirusta siten, että te ennakoitte ettekä reagoi vasta siinä vaiheessa, kun on pakko? [Eduskunnasta: Missä on nyrkki?]

Toiseksi kysyn: nyt kun meillä ovat nämä vaalilait voimassa ja kuntien keskusvaalilautakuntien pitää vahvistaa ehdokasasettelu 18.3. eli ensi torstaina, niin meinaatteko, että tästä ei tule mitään sotkua, [Puhemies koputtaa] että me tulemmekin taannehtivalla lainsäädännöllä tähän ehdokasasetteluun?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja tähän kysymykseen vastaa pääministeri Marin.

16.28 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muutamia väitteitä, joita tässä tuli. Ensinnäkin tämä väite rajoista. Pitää nähdä se, mitä tuossa äskenkin kuvasin: Joka puolella meidän ympärillämme on huono koronatilanne. [Perussuomalaisten ryhmästä: Nii-i! — Mitä olette tehneet?] Meidän naapurimaissamme on huono koronatilanne, ja Suomi on silti onnistunut näiden aaltojen osalta pitämään tilanteen hallinnassa. Mielestäni se kertoo myös siitä, että myös rajojen osalta olemme onnistuneet. [Juha Mäenpään välihuuto] Meillä on ollut koko ajan Euroopan tiukin rajakontrolli tämän pandemian aikana, ja se on osaltansa auttanut meitä siinä, että tautitilanne on pidetty hallinnassa, ja tässäkin olemme edenneet. Eduskunnassa paraikaa käsitellään raja-HE-esitystä, jossa annettaisiin vahvemmat toimivaltuudet aluehallintovirastoille määrätä ihmisiä testeihin laajemmassa määrin kuin nykyisin. Toivon, että eduskunta saa tämän käsiteltyä nopeasti. [Välihuuto perussuomalaisten ryhmästä]

Ja sitten kun puhutaan tästä reagoinnista, niin pitää nähdä, että me olemme tekemisissä tällaisen viruksen kanssa, joka liikkuu yhteiskunnassamme. [Perussuomalaisten ryhmästä: Jota pitää ennakoida!] Ei meillä ole edellytyksiä ottaa ennakolta ikään kuin ihmisten perusoikeuksia rajoittavia toimenpiteitä käyttöön varmuuden vuoksi, [Puhemies koputtaa — Vilhelm Junnila: Vaalit te siirsitte!] vaan ne otetaan käyttöön siinä vaiheessa, kun se on välttämätöntä, kun se on tarpeellista, ja kyllä tässäkin hallitus on ennakoinut. Sen vuoksi tilanne on täällä pysynyt rauhallisempana kuin muualla. [Juha Mäenpää: Vaikka raja on auki!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja minuutti on täynnä. — Edustaja Räsänen.

16.29 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Vaalit valitettavasti jouduttiin siirtämään, ja kristillisdemokraatitkin näkevät, että muuta vastuullista vaihtoehtoa ei tässä tilanteessa ollut.

Ennakkoäänestysajan pidentäminen ja vaalivirkailijoiden rokottaminen sekä myös näitten ulkoäänestyspaikkojen käyttöönotto ovat niitä keinoja, joilla olisi kuitenkin voitu turvata jo nämä huhtikuun vaalit, jos niitä olisi ajoissa valmisteltu. Kysynkin oikeusministeriltä: miksi näitä esityksiä ei valmisteltu eikä tuotu ajoissa, muun muassa tätä ennakkoäänestysajan pidentämistä? [Perussuomalaisten ryhmästä: Juuri niin, hyvä kysymys!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja oikeusministeri Henriksson.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2021 vp

16.30 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Räsänen, erittäin tärkeä kysymys, ja osittain olette oikeassakin. Nimittäin olette oikeassa siinä, että ennakkoäänestysaikaa olisi pitänyt pidentää. Olen käynyt sen läpi oikeusministeriön virkamiesten kanssa. Siinä tehtiin virhearvio, ja nyt se korjataan. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Siinä oli myös niin, että me saatiin hyvin myöhäisessä vaiheessa, vasta helmikuun alussa, tietää THL:ltä, että THL ei nähnyt minkäänlaisia mahdollisuuksia hoitaa eristyksessä olevien mahdollisuutta äänestää kotiaänestyksen kautta, ja se oli tavallaan syy siihen, että ei tähän ennakkoäänestyksen pidentämiseen oltu aikaisemmin menty. Nyt meille tulee aikaa tehdä myös se muutos, ja se tulee nyt tähän hallituksen esitykseen. Mutta eihän se olisi myöskään tätä tautitilannetta parantanut — se on mennyt niin huonoksi, että yksinomaan sen ennakkoäänestysajan pidentämisellä ei oltaisi voitu ratkaista sitä tilannetta, [Jussi Halla-ahon välihuuto] mikä meillä on nyt käsissä.

Kysymyksen käsittely päättyi.